

— Дивись сама. Тобі видніше. Але така нагода не завжди трапляється. Ми поїдемо, певно, з учасниками Шевченківських свят. В автобусі, здається, ще є вільні місця.

— Ти, мабуть, маєш рацію. До того ж можна познайомитися з цікавими людьми, поговорити.

— Авжеж. А курсову встигнеш зробити. Ще маєш два тижні.

— Гарзд. Умовив. Їдемо.

10.1. ВИБЕРІТЬ ІЗ ПЕРЕЛІКУ РЕЧЕННЯ, ЯКІ ВИСЛОВЛЮЮТЬ ПРИПУЩЕННЯ:

- а) Мабуть, Іванка сьогодні не прийде.
- б) Гадаю, що не всі зможуть туди поїхати.
- в) Оленка тоді вперше пливла на кораблі.
- г) А ми не будемо заїжджати до Львова?
- д) Я сьогодні їздив до бабусі та дідуся.
- е) Може, Олег заїде до наших родичів в Івано-Франківськ?
- ж) Думаю, що цього літа ми з друзями обов'язково поїдемо на море.
- и) Богдан і Мирослав тоді спізналися на поїзд.
- к) Сподіваюся, ти не забудеш, що ми зустрічасмося о десятій годині?
- л) Щороку взимку ми з батьками відпочивасмо у Карпатах.

11. ЦІКАВО! КРАЄЗНАВЧА ІНФОРМАЦІЯ. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ, ПРАВИЛЬНО НАГОЛОШУЮЧИ СЛОВА: Мандрівки древнім містом

Більшість істориків-етнографів, мистецтвознавців чи просто любителів Львова зазвичай починають оповідь-мандрівку зі самого "серця" міста — з площі Ринок чи Високого Замку. У цьому є певна рація, якщо гостя-мандрівника треба відразу закохати в ренесансову вишуканість Ринку чи вразити чудовою панорамою із Замкової гори. Серце древнього Львова — Княжа Гора. Саме звідси почало рости місто. Заснував його князь Данило Галицький і назвав іменем улюбленого сина Лева.

Усі політичні, громадські, мистецькі події у Львові розпочинались з Ратуші. Тут правили, тут осуджували, тут ув'язнювали, тут зберігали привілеї і скарби міста та приватні коштовності. На жаль, ренесансна ратуша не вціліла. Сучасна будівля походить з ХІХ ст. Разом зі старим будинком зник і привид чорної труни, що з'являвся опівночі з моторошним скрипом і стогонами у коридорах ратуші після кожного

несправедливого вироку. Колись львівські судді погано розібрались зі справою і засудили невинного на тортури і смерть. Відтоді і почав "гуляти" залами ратуші привид його чорної труни, лякаючи сторожу.

Неповторною окрасою Ринку є скульптури на його кутах. Це чотири фонтани XIX століття з фігурами греко-римських богів: Нептуна, Діани, Адоніса та Амфітрити. Усі вони постали на площі ще двісті років тому.

Півтори сотні кроків вулицею Сербською від площі Ринок — і ви біля колишнього костелу і монастиря бернардинців — архітектурної пам'ятки XVII століття. У той час монастир виконував роль зовнішнього укріплення Львова, проте нині збереглася лише східна оборонна стіна з Глинянською вежею, на якій відреставрований годинник XVIII століття. Розповідають, що під час облоги військом Богдана Хмельницького монахи-бернардини відзначилися особливою стійкістю. Вартовий побачив наближення козацького війська на п'ять хвилин раніше, ніж вартовий на Ратуші. За це бернардинському монастирю був дарований особливий привілей: годинник на його вежі на п'ять хвилин випереджає інші міські годинники. Ця традиція зберігається й досі.

Про сам монастир і його мешканців є чимало легенд, не завжди набожних й аскетичних, як і звички самих братів-бернардинців. Під час реставраційних робіт у монастирі будівельники виявили підземний хід, який вів точнісінько у напрямку жіночого монастиря, що стояв на площі Митній. Підземелля бернардинців і досі зберігають свої таємниці.

У самісінькому центрі міста, на проспекті Свободи, розташована неперевершена архітектурна перлина Львова — Театр опери та балету імені Соломії Крушельницької. Його вважають (разом з одеським і віденським) одним із найрозкішніших театрів Європи. Поряд із ним ще одна прославлена споруда — Національний театр імені Марії Заньковецької.

З площі А. Міцкевича звертаємо на вулицю М. Коперника. На місці сучасного палацу Потоцьких колись були болота річки Полтви. Знатний польський рід Потоцьких, серед яких, як відомо, було багато затятих любителів полювання, заволодів цією місциною. Звели мисливський будиночок. Згодом мисливська хатка перетворилася у шикарний особняк, де гучно бенкетувала польська шляхта та закордонні гості. Протягом тривалого часу у споруді розташовувався так званий Палац урочистих подій, тобто місце ресстрації палюбів. Планували навіть зробити з палацу Потоцьких західноукраїнську резиденцію Президента України. Але, кажуть, вчасно зрозуміли, що коштуватиме це надто дорого. Тому міська влада передала палац Галереї мистецтв.

Справжню красу та неповторність Львова неможливо збагнути, не відвідавши Замкової гори, на вершині якої колись висічали неприступні мури Високого Замку. На лавочках під крилатими деревами тут усамітнюються закохані, неквапно прогулюються з внуками літні львів'яни, захоплюються красою міста туристи.

Зійшовши із Замкової гори на вулицю Личаківську, а далі Круп'ярською, Стрілецькою та вулицею Чернеча гора, врешті-решт потрапимо до Шевченківського гаю. Відавна місцину цю називають Кайзервальдом, “цісарським лісом”. Нині — це одне з улюблених місць відпочинку львів'ян. Щороку перед Великоднем громада міста, особливо молодь, влаштовує прибирання гаю. Часто тут відбуваються різні мистецькі акції. Але головною метою відвідин гаю є Музей народної архітектури та побуту, природно “вписаний” у ландшафт. Уже в наші часи зусиллями науковців знайдені, відновлені, обережно перенесені до гаю давні дерев'яні помешкання та церкви — чудові пам'ятки української культури.

Надзвичайно цікавий для туристів також комплекс монументальних пам'яток Личаківського цвинтаря. Тут спочивають Іван Франко, Соломія Крушельницька, Маркіян Шашкевич, Михайло Павлик, Станіслав Людкевич та інші особистості, які багато зробили для української культури й науки. Нині в центральній частині цвинтаря ховають лише у виняткових випадках і дуже знаних людей.

Здавалося б, у розповідній галереї про Львів годі вже відшукати місце для його возвеличення. Здавалося б, про нього сказано достатньо. Неправда, княже місто ненаситне, притягує до своїх мурів нових і нових гостей, не криючись від них віковими таємницями. Тут ще дуже багато цікавих скульптурних та архітектурних пам'яток, мальовничих парків, просторих площ і майданів, затишних кав'ярень. Отаке воно неповторне місто Лева.

12. ЦІКАВО! ЗНАЙОМТЕСЬ ІЗ ПАМ'ЯТКАМИ УКРАЇНИ.

УВАЖНО ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ:

Подорожуйте замками та фортецями України

Ви колись були у справжньому середньовіччі? Або хоча б там, де кожен сантиметр площі розповідає про якусь історичну подію, нагадує про якусь легенду, де час від часу відбуваються лицарські турніри і де ти зовсім забуваєш, що вже настало ХХІ ст. Отаке відчуття огортає, коли побуваєш, наприклад, у фортеці Кам'янець-Подільського.

Кам'янець-Подільський — це таке маленьке містечко у Хмельницькій області, яке живе туризмом, розмовляє всіма можливими мовами і дякує Господу за те, що зберіг неоціненну фортецю, яка гордо височіє на сорокаметровій скелі.

Найбільшою розкішно тут було мати... криницю (спробуй доберися до води крізь 40 метрів скелі!). До речі, у фортеці вона є, має доволі незвичну конструкцію. Біля неї колись сидів чоловік-«водотяг». Є також колодязь у центрі міста. Його було дуже важко викопати, а коли все ж докопалися до води, виявилось, що вона дуже солоня і непридатна до пиття.

Кам'янець-Подільську фортецю багато разів завойовували, нищили, а потім відновлювали, тому зрозуміло, чому в ній намішано безліч стилів. 27 років тут панували навіть турки. Тому зовсім не дивно, що в місті біля костелу височіє мінарет (вежа, з якої закликають мусульман до молитви). До речі, на місці костелу свого часу була церква, потім поляки зробили з неї костел. Турки перетворили костел на мечеть, а потім поляки, повернувшись, знову «пересвятили» мечеть на костел, поставивши Богородицю, яка тогочас півмісяць, на знак перемоги над мусульманами...

Ще у Кам'янці-Подільському є сім каменів, які туристи жартівливо називають «стоунгендж». Їх поклали кілька років тому на знак єдності семи культур, які тут були. Міська влада вважала це дуже оригінальною ідеєю.

Колись тут навіть був Устим Кармелюк (борець за свободу народу, якого дехто вважав розбійником). У фортеці він відсидів багато років і врешті зумів втекти. Про це навіть легенда є. Кажуть, Кармелюк був такий відомий, що на нього приходили дивитися всілякі паничі та панянки. І кожна з них залишала хустинку або шаль. А якось разом із їжею йому передали пилку. От він і перепиляв ґрати, зв'язав усі хустини і заліз до середини стіни. Далі скочив і побіг...

А насправді все було не так романтично. У фортеці сиділо багато злочинців, гуртом вони вибили двері, вбили варту і втекли. Багатьох наздогнали і теж убили. Кармелюка ввіймали через два тижні пораненим.

Підгорецький замок. Збудували його ще 1635 року як палац для пана Конєцпольського. Це один із найкращих палаців-резиденцій. З ХVІІІ ст. тут діє музей — одне з перших художніх зібрань в Україні. У 50-х роках ХХ ст. у палаці розмістили туберкульозну лікарню. Усі експонати розікрали, паркет зірвали...

Нині Підгорецький замок — це бліда тінь колишнього, проте сама будівля збереглася добре. Тут є яблунева алея, яка веде просто до церкви. Її збудував пан Конєцпольський до свого весілля. Вона круглої форми, з безліччю статуй святих і колон, та, на жаль, тепер трохи обдерта.

Сьогодні Підгорецький замок є філіалом Львівської галереї мистецтв і перебуває у стані реставрації.

Олеський замок. Замок видно вже здалеку. Він стоїть на одинокій горі біля траси, що веде до Львова. Це один із найкращих замків в Україні. У ньому чимало картин, там можна побачити чумацький віз, а також макет замку, зроблений зі сірників. Є в замку кімната з усілякими містичними створіннями. Там страшно...

А ще кажуть, що в Олеську є привид. Легенда розповідає про історію нещасливого кохання однієї з власниць замку, яка полюбила свого конюха. Розпач хазяйки від нерозділеного кохання довів до самогубства. Тепер, кажуть, замком блукає, лякає всіх і робить багацько шуму її самотній привид.

Чинадієвський замок. Перші споруди замку збереглися ще з XIV ст. Сам замок звели у XVII ст. Легенда розповідає, що колись тут жив граф із графінею. Жінка була дуже хвора, не могла ходити. Добрий лікар порадив мочити ноги пані в ранковій росі. Щоранку граф виносив свою дружину на руках на галявину десь посеред височезної гори. За три роки жінка одужала. Все, здавалося б, мало бути добре, та вона закохалась у пастуха і зрадила чоловіку. Граф дізнався про це і застав коханців на скелі. Вони сиділи і милувалися прекрасними горами. У нападі люті граф скинув обох з тієї скелі...

Ти можеш побачити ріку Латорицю, яка обминає село, замок, в якому жила графська пара (там навіть пожити можна, замок входить у санаторний комплекс), "графську" галявину і скелю "кохання". З неї видно чи не половину всіх гір Закарпаття.

Кілька десятків років тому замок увесь обріс виноградом. Проте в тих заростях завелися вужі, й якимось одним заліз через вікно в ліжко до якоїсь курортниці. Було багато крику і виноград вирубали.

В Україні ще десятки, а то й сотні старовинних споруд, з якими пов'язані надзвичайно цікаві історичні перекази і навіть фантастичні легенди. Згадаймо хоча б відомі Луцький та Острозький, Золочівський, Свірзький і Жовківський замки, Хотинську фортецю.

Здійсніть мандрівку замками та фортецями України, у вас неодмінно залишаться на все життя незабутні спогади про наш мальовничий легендарно-історичний край.

12.1. ДОПОВНІТЬ РЕЧЕННЯ:

12.1.1. У ТЕКСТІ ЗГАДАНО ТАКІ ПАМ'ЯТКИ:

- а) Золочівський замок;
- б) Олеський замок;
- в) Крехівський монастир;
- г) Кам'янець-Подільську фортецю;
- д) Палац Потоцьких;
- е) Чинадієвський замок;
- ж) Жовківський замок;
- и) Підгорецький замок;
- к) музей "Арсенал";
- л) Львівський Високий Замок.

